Ålands landskapsregering

Dokumentnamn	Brevnr
UTLÅTANDE	17 Rk1
Ärendenr	Datum
ÅLR 2021/1814	2.3.2021

Hänvisning
Riksdagens grundlagsutskotts begäran om utlåtande
Riksdagens ekonomiutskotts begäran om utlåtande

Kontaktperson
Förvaltningschef John Eriksson

Riksdagens grundlagsutskott
PeV@eduskunta.fi
Riksdagens ekonomiutskott
Talousvaliokunta@eduskunta.fi

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (RP 22/2021 rd)

Ålands landskapsregering har erfarit att lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet föreslås temporärt ändrad. Propositionen överlämnas som ett i 23 § i Finlands grundlag (FFS 731/1999) avsett tillfälligt undantag från de grundläggande fri- och rättigheterna under undantagsförhållanden. Enligt förslaget ska alla förplägnadsrörelsers utrymmen hållas stängda för kunder i tre veckors tid i de områden där det är nödvändigt för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom. Lagen avses träda i kraft den 8 mars 2021 och gälla till och med den 28 mars 2021. Landskapsregeringen framför efter att ha konsulterat självstyrelsepolitiska nämnden i Ålands lagting följande:

Landskapsregeringen konstaterar inledningsvis att landskapsregeringen inte hörts enligt 28 § 2 mom. och 33 § självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) under beredningen av propositionen och att utlåtandetiden nu är högst begränsad för ett heltäckande utlåtande från Ålands landskapsregerings sida. Vad gäller begäran om utlåtande från riksdagens ekonomiutskott uppfylls inte heller kraven i 38 § självstyrelselagen vad gäller handlingar på svenska.

I propositionen saknas även en motivering och en konsekvensbedömning kring hur den föreslagna regleringen förhåller sig till självstyrelselagen och tillämplig landskapslagstiftning samt landskapet Ålands förvaltningsbehörighet vad gäller smittsamma sjukdomar hos människor enligt 30 § 9 punkten självstyrelselagen. I propositionen finns inte heller en epidemiologisk motivering varför den föreslagna regleringen rörande en stängning av förplägnadsrörelsers utrymmen för kunder i tre veckors tid är nödvändig och proportionerlig på Åland.

Landskapsregeringen konstaterar därtill att lagtinget har lagstiftningsbehörigheten i fråga om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet enligt 18 § 13 och 22 punkten självstyrelselagen för Åland. I stöd av denna behörighet regleras inkvarterings- och förplägnadsrörelserna på Åland genom landskapsförordningen (ÅFS 1996:49) om inkvarterings- och trakteringsverksamhet. Lagstiftningsbehörigheten är exklusiv.

I sig ger inte 23 § Finlands grundlag riksdagen möjlighet att inom lagtingets behörighet lagstifta eller utfärda förordningsfullmakter till statsrådet inom lagtingets

lagstiftningsbehörighet. Bestämmelsen ger endast rätt att under undantagsförhållanden göra tillfälliga undantag från de grundläggande fri- och rättigheterna (se RP 60/2010 rd s. 36).

På Åland finns ett behov utgående från smittläget, med ett incidenstal om 393/100 000 de senaste 14 dagarna, att stänga alla förplägnadsrörelsers utrymmen för kunder i tre veckors tid. Det är även viktigt att åländska inkvarterings- och trakteringsverksamheter får tillgång till de stöd som motsvarande verksamheter ska få i riket p.g.a. stängningen och begränsningarna i verksamheten.

Landskapsregeringen konstaterar vidare att det är problematiskt med den lagstiftningsteknik som nu tillämpas då bestämmelser intas i rikslagstiftningen att gälla även på Åland inom ett rättsområde som annars regleras i landskapslagstiftning. Detta leder till att det uppkommer frågeställningar både av juridisk och praktisk art. Regelverken på Åland och i riket i fråga om förplägnadsverksamhet är inte överensstämmande och deras tillämpningsområde avviker från varandra, jfr 3 § landskapsförordningen (ÅFS 1996:49) om inkvarterings- och trakteringsverksamhet och 2 § rikslagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (FFS 308/2006). Det kan därför komma att uppstå tolkningsproblem och andra oklarheter som landskapsregeringen för sin del utgår från att berörda ministerier i så fall kan reda ut.

Avslutningsvis vill Ålands landskapsregering poängtera att vad som gäller under beredskapsförhållanden och vid tillämpningen av 23 § Finlands grundlag måste regleras i samband med den pågående självstyrelselagsrevisionen då behörighetsfördelningen mellan riket och Åland i den nu uppkomna situationen är oklar.

Lantråd Veronica Thörnroos

Vicelantråd Harry Jansson

FÖR KÄNNEDOM: Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden
Arbets- och näringsministeriet, laura.holkko@tem.fi och kirjaamo@tem.fi
Justitieministeriet, oikeusministerio@om.fi
Social-och hälsovårdsministeriet, kirjaamo@stm.fi
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi